ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Інтелектуальний капітал в системі міжнародних економічних відносин»

на 2026-2027 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Міжнародні економічні відносини»
Спеціальність	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Ступінь вищої освіти	Магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну, науковий ступінь і вчене звання, посада	**Пожар Артем Анатолійович** к.е.н., Доцент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин

Контактний телефон	(0532) 50-91-68
Електронна адреса	puet.me@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.memev.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://lms.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=3837

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань, що визначають сутність інтелектуального капіталу, інституційні засади та соціальні орієнтири інтелектуально-інноваційного розвитку національної економіки, роль суспільного інтелектуального капіталу у глобалізаційному вимірі
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом

	Методи: симуляційні, дискусійні ігри; мозковий штурм; метод кейсів, ситуаційний аналіз
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: залік (ПМК)
Базові знання	Теоретичні знання студентів щодо форм, функцій та особливостей інтелектуального капіталу у сучасних умовах зростання науково-технічного прогресу і високої динамічності зовнішніх ринків
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну (РН 10). Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах (РН 14).	ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 3). Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства (СК 5). Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації (СК 9).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теоретико-методологічні основи інтернаціоналізації та глобалізації інтелектуального капіталу (1 – 3 теми)		
Тема 1. Інтелектуальний капітал як пріоритетний	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування	1. Визначення інтелектуального капіталу за критерієм рівня креативної свідомості: мікросоціум, мезосоціум, макросоціум,

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
компонент сучасного світового економічного розвитку		мегасоціум (міждержавні спільноти, людство). 2. Складові інтелектуального капіталу індивіда та організації.
Тема 2. Інтернаціоналізація та глобалізація інтелектуального капіталу в контексті пост-індустріальної парадигми	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування	1. Вчення В. Вернадського про ноосферу – концептуальне підґрунтя визначення сутності інтелектуального капіталу суспільства. 2. Формування нового типу фахівця («brainworkers», «knowledge workers») в умовах розвитку постіндустріальної економіки. 3. Інформація, знання, креативність як факторні ресурси та змістовні де термі-нанти постіндустріальної економіки.
Тема 3. Роль людини у суспільновідтворювальному процесі та сучасних міжнародних економічних відносинах	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування поточна модульна робота	1. Природа інтелектуальної ренти у вартості товарів. 2. Трансформація праці інтелектуаль-ного працівника у переваги господарю-ючого суб'єкта на ринку його продукції. 3. Стадії відтворення інтелектуального капіталу організації та рух інтелекту-ального продукту, створеного в процесі інтелектуального виробництва.
Модуль 2. Світові та національні тенденції інтелектуально-інноваційного розвиток (4 – 6 теми)		
Тема 4. Інтелектуальна власність як основа	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування	1. Інтелектуальна власність як передумова і результат відтворення інтелектуального капіталу.

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
конкурентоспроможності національних економік в умовах сучасних міжнародних економічних відносин		2. Місце України в системі світових економічних відносин: міжнародні порівняння досконалості патентно-ліцензійної політики держави. 3. Стан та шляхи вдосконалення державного регулювання у сфері інтелектуальної власності в Україні.
Тема 5. Інтелектуальна складова конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування	1. Можливості інтелектуально-інноваційного розвитку країн в аспекті ефективності технологічної конкуренції 2. Можливості інтелектуально-інноваційного розвитку країн в аспекті досконалості освітніх систем. 3. Міжнародна співпраця та міжнародне кооперування у науково-технологічній сфері як фактор позитивних змін у системі міжнародного поділу праці 4. Завдання державної політики України щодо міжнародного кооперування у науково-технологічній сфері. 5. Створення ефективної наукової інфраструктури та оптимізація фінансу-вання науки як фактори підвищення конкурентоспроможності української економіки в умовах глобалізації. 6. Приведення до світових стандартів умов праці та життя в Україні як умова скорочення імміграції носіїв інтелектуального капіталу та

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
		забезпечення конкурентної міцності національної економіки.
Тема 6. Інституційні засади та соціальні орієнтири інтелектуально-інноваційного розвитку національної економіки в контексті сучасних міжнародних економічних відносин	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування поточна модульна робота	1. Стан та стратегічні параметри інтелектуально-інноваційного розвитку економіки України. 2. Концепції інноваційного розвитку: (а) концепція технологічних систем; (б) концепція індустріальних кластерів; (в) концепція інноваційних систем. 3. Досконалість національної інноваційної системи (НІС) як найважливіша умова реалізації ефективної моделі національного розвитку. 4. Оцінка стану економіки України, необхідність інтелектуально-інноваційного розвитку та інституціональне опосередкування цих процесів. 5. Інституційне забезпечення інноваційного типу економічного відтворення.

Інформаційні джерела

1. Глобальний ринок інтелектуальної власності: масштаби, структура, інститути: [монографія] / О.Ю. Біленький, Я.М. Столярчук, О.М. Галенко, В.М. Столярчук. – К. : КНЕУ. – Фенікс, 2016. – 272 с.
2. Гончаренко В.В., Пожар А.А., Єжелий Ю.О. «Третій сектор» і соціальна економіка у сучасному світі. Економіка та суспільство. № 69 (2024). https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5108
3. Закон України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі» від 15.12.1993р. № 3687-XII (зі змінами і доповненнями); [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3687-12 /.
4. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг» від 15.12.1993р. № 3689-XII (зі змінами і доповненнями); [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3689-12 /.

5. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.1993р. № 3688-XII (зі змінами і доповненнями); [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3688-12 /.

6. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» від 05.11.1997р. № 621/97-ВР (зі змінами і доповненнями); [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/621/97-вр /.

7. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001р. № 2658-III (зі змінами і доповненнями); [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2658-14 /.

8. Закон України «Про авторське право та суміжні права» від 23.12.1993р. № 3792-XII зі змінами і доповненнями; [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12 /

9. Ілляшенко С.М. Управління інтелектуальним капіталом підприємства: монографія // С. М. Ілляшенко, Є.О. Голишева., А.В Колодка. - Суми : Триторія, 2017.– 360 с.

10. Інтелектуальний капітал підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М.А. Коваленко, А.В. Ломоносов, О.Е. Ломоносова, Г.О. Житченко. – Херсон: Олді-плюс, 2019 – 392 с.

11. Манн Р.В. Понятійно-категоріальний апарат економічного потенціалу регіону / Р. В. Манн., К. Д. Плигач // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки». 2018. – № 48. – С. 5-13.

12. Перерва П.Г. Інтелектуальний потенціал як економічна категорія / Л.С. Марчук , П. Г. Перерва // Вісник НТУ «ХПІ». −2018. −№ 15(1291). − С. 53-62.

13. Розвиток інтелектуального потенціалу студентів: навч. посіб. / М.М. Петренко, Т.С. Корнєєва. – Кропивницький : КОД, 2018. – 272 с.

14. Соціально-економічні механізми управління розвитком людських ресурсів в умовах цифровізації та інноватизації: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. О.М. Левченка. Кропивницький: Ексклюзив-Систем, 2021.

15. Стрілець В. Ю., Пожар А. А., Флегантова А. А., Франко Л. Ю., Єжелий Ю. О., Зборик Д. С. Цифровізація як інструмент побудови інноваційної стратегії розвитку бізнесу країн ЄС в умовах адаптації до кризових тенденцій міжнародної економіки. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2024. http://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/277

16. Управління знаннями: підручник / В.М. Приймак. – Київ, 2019. – 240 с.

17. Ходаківський Є.І., Якобчук В.П., Литвинчук І.Л. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: підручник: 3-тє вид., перероб. та доп. К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 504 с.

18. European Business Association. (2020). Investment Attractiveness Index. 2nd half of 2020. URL: https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2020/12/EBA-InvestIndex_2H-2020_ENG.pdf

19. Intellectual Capital Of Entrepreneurship: InterConnections And Ways Of Stimulating The Development / Kateryna A. Alekseieva, Liuba Y. Turchyn, Olha M. Sobko, Iryna M. Boichyk, SvitlanaV. Stakhurska. URL:

http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42751/1/Intellectual-Capital-.pdf
20. Miller, T., Kim, A. B., & Roberts, J. M. (2023). 202 Index of Economic Freedom. URL: https://www.heritage.org/index/pdf/2023/book/2023_IndexOfEconomicFreedom_FINAL.pdf
21. The Global Innovation Index 2025. Innovation in the face of uncertainty. – URL: https://www.wipo.int/en/web/global-innovation-index/2025/
22. The Future of jobs Report 2025. URL: https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2025/
23. The 2025 WJP Rule of Law Index. URL: https://worldjusticeproject.org/news/wjp-rule-law-index-2025-global-press-release
24. The World Bank (2025). URL: https://www.worldbank.org/en/about/annual-report

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf.

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf.

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf.

Положення про повторне навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro-povt-navch.pdf.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність»; списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-

content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf.

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf.

Положення про запобігання випадків академічного плагіату https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf.

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf.

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf; *інфографіка* (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) https://puet.edu.ua/neformalna-osvita. Визнанню можуть підлягати результати навчання, отримані у неформальній освіті, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені робочою програмою (силабусом) даної навчальної дисципліни.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf.

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro-apel_pidscontr.pdf.

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi.

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: http://puet.edu.ua/psyhologichna-pidtrymka-v-puet.

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet.

Уповноважений з прав корупції https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi.

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti.

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): обговорення матеріалу занять (10 бали); виконання індивідуальних завдань (10 балів); тестування (20 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 4-6): обговорення матеріалу занять (10 бали); виконання індивідуальних завдань (10 балів); тестування (20 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом	100

Перелік активностей для отримання додаткових балів*

Види робіт	Максимальна кількість балів
Участь у студентському науковому гуртку «Глобус»	5
Участь у наукових студентських конференціях	10
Підготовка наукового проєкту	10

Примітка: додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, яка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням навчальної дисципліни